

Monumentnummer*: 518043

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 17 september 2001
Kadaster deel/nr 82796/151

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zaandam Zaanstad Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Zaandam

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zaandam I 7583

*Omschrijving***

Inleiding

Aan St. Bonifatius gewijd rooms-katholiek KERKGEBOUW in 1899-1900 gebouwd naar ontwerp van A.A. Margry en J.M. Snickers, hoofdonderdeel van het kerkcomplex "St. Bonifatius".

Omschrijving

Georiënteerde driebeukige kruisbasiliek op zware Amsterdamse fundering met spaarbogen. Het schip wordt met een zadeldak, de zijbeuken met lessenaardaken gedekt. In de westgevel is een toren opgenomen op rechthoekig grondplan met aan weerszijden een octagonale traptoren en een bekroning in de vorm van een hoge en steile achzijdige spits. De kerk is opgemetseld in grauwe baksteen in kruisverband. Rond vensters en deuren en in decoratieve lijsten zijn verschillend geprofileerde bakstenen toegepast. De montantstenen in de voorgevel zijn uitgevoerd in natuursteen, evenals de roosvensters in de voorgevel en de transeptarmen. Er is natuursteen toegepast in de lisenen, pinakels, gevellijsten en in banden in de gevel. De kap is gedekt met leien in Rijndekking en voorzien van een aantal kleine dakkapellen.

De voorzijde (W) van de kerk wordt gedomineerd door de brede basis van de toren. Deze heeft een zeer steile achtkantige spits met galmgaten en wijzerplaten in dakkapellen aan vier zijden. Aan de noord- en zuidzijde van de toren een kleine aankapping. Op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

begane grond bevindt zich tussen de achthoekige traptorens een portaal waarin een zware houten dubbele deur met een groot bovenlicht met driepasbogen en roosvensters. De deur is beslagen met gekrulde smeedijzeren scharnieren. Boven het portaal een groot vensters met gekoppelde spitsbogen en een groot roosvenster in het boogveld. De achtkantige traptorens worden bekroond met achtzijdige spitsen. De muren van de torens hebben in hoogte verspringende vensters. Links van de ingang bevindt zich een 3/8 doopkapel die tegen de kerk aangekapt is. Hierboven zijn twee bifore vensters. In de gevel rechts van de toren is een tweede, soberder portaal opgenomen. Hierboven bevinden zich twee bifore vensters.

De zijgevels van de kerk worden bepaald door de transeptarmen waarin op de begane grond een dubbele houten deur is geplaatst met een groot venster erboven, waarin vier spitsboogramen en een groot roosvenster zijn opgenomen. De gevels van de zijbeuken hebben per travee een spitsboogvenster. In de lichtbeuk bevinden zich ook spitsboogvensters. De absiden hebben in alle zijden een spitsboogvenster, de aanbouwen zoals de sacristie hebben schuifvensters onder een gebogen strek.

Achter de centrale absis bevindt zich de voormalige stookruimte waarin nu een werkplaats is ondergebracht. De zuidelijke uitbouw herbergt de sacristie. Deze ruimte is tevens bereikbaar via een lange gang die langs de kerk loopt en toegankelijk is vanuit de tussenbouw tussen de kerk en de pastorie. In de sacristie zijn een aantal originele kasten aanwezig, evenals de kluis. In de vloer van deze ruimte bevindt zich de toegang tot de kelder onder het koor.

Het interieur met vaste meubilering en tegelvloer is vrijwel geheel oorspronkelijk. Tegen de westgevel bevindt zich boven de hoofdingang een bordes met daarop een tweeklaviers orgel met 16 registers gemaakt door J.J. Mitterreither in 1786. Hierna volgen vier traveeën tot aan het transept, dat geen zijbeuken heeft en nauwelijks buiten het schip uitsteekt. Het koor bestaat uit twee traveeën en wordt afgesloten door een 7/12 absis in de middenbeuk en een 5/8 absis in iedere zijbeuk. De 7/12 absis heeft in vijf vlakken gebrandschilderd glas met verwijzing naar het leven van Bonifatius. Het gepolychromeerde houten tongewelf van schip en transept wordt, met de kruisribgewelven in de zijbeuken, gedragen door gepleisterde bakstenen bundelpijlers met natuurstenen kapitelen. Tussen de scheibogen en de lichtbeuk bevindt zich het triforium met hierboven, gescheiden door een decoratielijst, de vensters. In de zuidoostelijke hoek van de kruising staat een houten preekstoel (geplaatst in 1923). In de noordwestelijke hoek van de kerk, direct links naast de hoofdingang bevindt zich de genoemde doopkapel, voorzien van deels koperen doopvont en tegelwerk (omstreeks 1923). De drie absiden hebben elk een altaar uit de ateliers van Margry en Snickers te Rotterdam, uitgevoerd met een marmeren basis en een rijk gedecoreerd houten bovenwerk. Het hoofdaltaar wordt geflankeerd door een Maria-altaar aan de noordzijde en een Jozef-altaar aan de zuidzijde. Het koor wordt van het schip gescheiden door marmeren communiebanken.

Waardering

De St. Bonifatiuskerk is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel hoofdonderdeel van het kerkcomplex "St. Bonifatius" en als gaaf bewaard kerkgebouw in Neo-Gotische stijl naar ontwerp van A.A. Margry en J.M. Snickers.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument